
Din istoricul băncii „Coroana” din Bistrița (1903-1919)

Vasile DOBRESCU
Adrian ONOFREIU

Cuvinte cheie: viață economică, instituții bancare, credit, Bistrița, elite locale.

Mots-clé : vie économique, institutions bancaires, crédits, Bistrița, élites locales.

Înființarea Institutului de credit și economii „Coroana” din Bistrița în 23 mai 1903 ca societate acționară, după întemeierea în 1887 a băncii „Bistrițiana” s-a realizat în contextul unui interes crescut al elitelor românești transilvănene pentru economia financiar-bancară, marcat prin creșterea an de an a instituțiilor naționale de profil, al căror număr sporise numai în acel an cu 11 bănci, ajungând la un total de 85 de instituții de credit pe acțiuni¹. Alături de „Coroana”, în 1903, ca forță financiară exprimată în capital social de 100.000 coroane fiecare, s-au mai întemeiat „Șercăiana” în Șercaia și „Țibleșana”, în Reteag; celelalte bănci au fost de talie mică sau forate mică.

Fenomenul înființării mai multor instituții de credit naționale în aceeași localitate nu era nou pentru românii bistrițeni, deoarece și în alte centre, ca Sibiu, Blaj, Năsăud, Timișoara, Rupea, grupurile elitare, din diverse motive, cele mai multe, de ordin subiectiv și nu atât de factură economică, au înființat 24 instituții de credit bancare sau reuniuni (cooperative).

Situația aceasta, care a îngrijorat o bună parte din economiștii epocii, s-a repetat și în orașul Bistrița, prin întemeierea băncii „Coroana”, dacă amintim doar faptul că, unul dintre principalii ei membri fondatori, Gavril Tripon² a fost din 1891 până în 1902 membru al Direcțiunii băncii „Bistrițiana”, dar și jurist-consultul acesteia, pentru această perioadă.

Motivele plecării lui de la banca „Bistrițiana” nu sunt clare, întrucât nici George Curteanu, autorul unei schițe monografice a respectivei instituții (scrisă în 1912) nu ne relatează decât că „Tripon a abzis de avocatură institutului”, iar „cauza abzicerii s-a pertractat în ședința plenară de la 27 decembrie 1902”³ a Direcțiunii.

1 Nicolae N. Petra, *Băncile românești din Ardeal și Banat*, Sibiu, 1936, p. 43, 52.

2 Gavril Tripon (născut în 1869 la Iclod, decedat în 1930 la Cluj). Studii liceale la Gherla și Cluj, universitare, la Facultatea de Drept și Științe Politice Cluj. A susținut examenul de avocatură la Târgu-Mureș și din 1890 până în 1919 a activat la Bistrița. A fost una din cele mai cunoscute personalități ale vieții politice, culturale și economice din zonă. Între 1891-1905 și 1908-1910 a fost membru a conducerii Partidului Național Român, participant la mișcarea memorandistă. A organizat Clubul Național Electoral din Bistrița în anii 1901 și 1904. Președinte al Consiliului Național Județean în 1918, primul prefect român al județului Bistrița-Năsăud în 1919. Deputat în Parlamentul României între 1922-1926 și 1927-1928 din partea Partidului Național Liberal. Secretar și apoi președinte al Despărțământului „Astra” din Bistrița (1902-1914). Membru în Direcțiunea băncii „Bistrițiana” (1891-1902), director și membru fondator al băncii „Coroana” din Bistrița; Emil Precup, *În amintirea lui Dr. Gavril Tripon*, Cluj, 1940; Teodor Tanco, „Prefectul Gavril Tripon”, în *Virtus Romana Rediviva*, Bistrița, II; 1974, pp. 274-278; Victor Moldovan, *Memoriile unui politician din perioada interbelică*, editori Mireca Gelu Buta, Adrian Onofreiu, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2013, pp. 58-59; 81-82.

3 Vasile Dobrescu, Adrian Onofreiu, *Din istoria băncii „Bistrițiana” 1887-1912. Contribuții documentare*, Ed. Napoca-Star, Cluj-Napoca, 2009, pp. 108.

Vasile DOBRESCU, e-mail: vasiledobrescu@yahoo.com

Adrian ONOFREIU, Serviciul județean Bistrița-Năsăud al Arhivelor Naționale, e-mail: adrianonofrei@yahoo.com